

ปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพของผู้ป่วยภายหลัง
การผ่าตัดทำทางเบี่ยงแก้ไขภาวะหลอดเลือดแดงต่ำกว่าขาหนีบอุดตัน

รัตนา แตรงรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพของผู้ป่วยภายหลังการผ่าตัดทำทางเบี่ยงแก้ไขภาวะหลอดเลือดแดงต่ำกว่าขาหนีบอุดตัน

FACTORS PREDICTING HEALTH STATUS IN PATIENTS AFTER INFRAINGUINAL BYPASS

รัตนา แตรงรอด 4936755 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สุวิมล กิมปี, ค.ม. (วิจัยการศึกษา), อรพรรณ โดสิงห์, พย.ค.
เจนิยน เรืองเศรษฐกิจ, พบ., ว.ว. ศัลยศาสตร์

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันเป็นปัญหาสำคัญของสาธารณสุขทั่วโลก การผ่าตัดทำทางเบี่ยงแก้ไขภาวะหลอดเลือดแดงต่ำกว่าขาหนีบอุดตัน เป็นการรักษาเพื่อแก้ไขภาวะขาดเลือด ลดอัตราการสูญเสียขาซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงบรรยายแบบภาคตัดขวางในครั้งนี้ เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและความสามารถของตัวแปร ซึ่งได้แก่ ความรู้เรื่องโรค/ การผ่าตัด พฤติกรรมการดูแลตนเอง โรคเบาหวาน ระยะเวลาหลังผ่าตัด และชนิดของการผ่าตัด ในการร่วมทำนายภาวะสุขภาพของผู้ป่วยภายหลังการผ่าตัด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยภายหลังการผ่าตัดทำทางเบี่ยงแก้ไขภาวะหลอดเลือดแดงต่ำกว่าขาหนีบอุดตันที่มารับการติดตามผลการรักษาภายในระยะ 1 ปีที่หน่วยตรวจโรคศัลยศาสตร์ และหน่วยตรวจรักษาด้วยเครื่องมือพิเศษ และติดตามผล โรงพยาบาลศิริราช ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2552 จำนวน 91 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด และยึดหลักการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคและการผ่าตัด แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเอง และแบบสำรวจภาวะสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยพหุแบบเข้าที่ละตัว

ผลการศึกษาพบผู้ป่วยส่วนใหญ่มีคะแนนภาวะสุขภาพเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาดังตั้งตั้งแต่ 1 เดือนถึงระยะ 1 ปีหลังผ่าตัด มีคะแนนความรู้เรื่องโรคและการผ่าตัด และคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 60 เมื่อนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบปัจจัยด้านพฤติกรรมการดูแลตนเอง ความรู้เรื่องโรคและการผ่าตัด และระยะเวลาหลังผ่าตัด สามารถร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพได้ร้อยละ 43 จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเอง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคและการผ่าตัดอย่างเหมาะสมตามระยะเวลาหลังผ่าตัด ส่งผลให้ผู้ป่วยมีภาวะสุขภาพภายหลังผ่าตัดดีขึ้นได้

คำสำคัญ : ภาวะสุขภาพ/ ความรู้เรื่องโรคและการผ่าตัด / พฤติกรรมการดูแลตนเอง / ระยะเวลาหลังผ่าตัด / การผ่าตัดทำทางเบี่ยงแก้ไขภาวะหลอดเลือดแดงต่ำกว่าขาหนีบอุดตัน

FACTORS PREDICTING HEALTH STATUS IN PATIENTS AFTER INFRAINGUINAL BYPASS

RATTANA THANGROD 4936755 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SUVIMOL KIMPEE, M.Ed. (RESEARCH),
ORAPUN THOSINGHA, D.N.S., CHANEAN RUANGSETAKIT, M.D., FRCST**ABSTRACT**

Peripheral Arterial Occlusive Disease (PAOD) is a major public health problem worldwide. Infrainguinal bypass procedure is a treatment for limb ischemia which reduces the chance of amputation risk and increases the patients' quality of life. The objectives of this cross-sectional descriptive research were to study the health status and its prediction using various factors, i.e., knowledge of the disease and operation, self-care behavior, diabetes mellitus, postoperative period, and types of operation. Data were collected from 91 patients who had undergone the infrainguinal bypass procedure and came within one year for a follow-up appointment at the Vascular Surgery Out-Patient department, and the Special Medical Instrument for Treatment and Follow-up Unit, Siriraj Hospital, from October 2008 to January 2009. The chosen samples were based on the selected criteria and the IRB guidelines for enrolled patients' rights. A Demographic Data Questionnaire, Knowledge of Disease and Operation Questionnaire, Self-Care Behavior Questionnaire, and the Short Form-36 Health Survey were used for data collection, analyzed by the mean, standard deviation, and multiple regressions.

As a result, the overall health status of most patients improved during the postoperative period of 1 month to 1 year. The average score for both knowledge of the disease and operation and self-care behavior is higher than 60%. When applying knowledge of the disease and operation, self-care behavior, and postoperative period to multiple regression analysis, the ability to predict health status is 43%. This study suggests that promoting self-care behavior as well as supporting knowledge and understanding about the disease and operation to patients can improve patients' health status after surgery.

KEY WORDS: HEALTH STATUS / KNOWLEDGE OF THE DISEASE AND OPERATION / SELF-CARE BEHAVIOR / POSTOPERATIVE PERIOD / INFRAINGUINAL BYPASS

122 pages